

מעריב **המגזין**

רוני סומק הוא מותג של שירה אבל הפעם הוא רוצה להכיר לכם את התשוקה השנייה שלו: ציור • ראיון מיוחד לקראת התערוכה החדשה **רותי זוארץ**

נכנס לתמונה

+
מה באמת קורה
בחקירות קטינים
מור שמעוני **04**

+
הקרב על פינוי
הבתים בעפרה
עוז רוזנברג **08**

+
מאיה בוסקילה
היא אוויטה
רואי פרסול **12**

דעות מעריב

+
אחרי קלינטון
עודד טירה

+
שיעור לחיים
נורית קנטי

+
צריך להיזהר
חיים משגב

+
חידושים והמצאות
מאיר עוזיאל

בראשו של משורר

הוא מוכר בעיקר כמשורר מצליח, אבל מאחורי רוני סומק יש שורה ארוכה של תערוכות ציור שהוצגו בארץ ובעולם. בחדשה שלו "תמונה קבוצתית עם חברים - מחזור מספר 2", הוא מצייר את "חבריו הטובים" שכבר הלכו לעולמם, ובהם ז'בוטינסקי, ג'יימס ג'ויס ולאה גולדברג. אגב, השירה תמיד תהיה אצלו במקום הראשון • "השיר הוא עדות שהמילים היו קטר, והנה הציור מוסיף עוד קרון של אסוציאציות"

רותי זוארץ | צילום: אלוני מור

לפתח במוזיאון לאמנות ישראלית רמת גן תערוכה חדשה של יצירותיו. מדור בר פרויקט מתמשך של סומק ושמו "תמונה קבוצתית עם חברים - מחזור מספר 2", והוא המשך ישיר לתערוכה הקודמת "שיריטה במרפק השירה" שהייתה תחילתה במוזיאון במאי 2014. באירועי החדשים מקיים סומק דיאלוג וקשרי חברות עם סופרים ומשוררים משני הסוגים - חיים ומתים. יש מי שיגדיר את החברות עם המתים כטוח שתמונה טוריה. אבל אף אינו רואה בהם עבר אלא חלק מחייו. לא-ה גולדברג היא חלק מחייו, סמיח אליקאסם הוא חלק מחייו, וכך גם ז'בוטינסקי, ג'יימס ג'ויס וג'וזף בויס. איך מצטלמים עם החברים המתים? פשוט מאוד: מציירים.

מי שחשב שזהו סומק שעובר מדורים, מתגבר מחר מאוד. למרות הכל, הוא איש של מילים. הציורים הם עוד גשר מעבר לעולם שמעבר. זוכר את הרגע שגילית בו את הציור ואת הערוב המוריד ממנו? "הגילוי היה בשיעור אמנות בכיתה ט'. המורה היה רפי לביא, והוא נהג להיצייר צמיד תמונות באטם לבג כיסא שעמד על שולחן המורה. קולו שתל חיים

באפולו קטוע היד, והוא הצייר מגבת לאפרוריטה שעלתה מהגלים וצייר לאחור מהמשוררים החי שובנים בשירה הישראית לית המודרנית, הוא גם צייר. החודש (13.9) תיפתח במוזיאון לאמנות ישראלית רמת גן תערוכה חדשה של יצירותיו. מדור בר פרויקט מתמשך של סומק ושמו "תמונה קבוצתית עם חברים - מחזור מספר 2", והוא המשך ישיר לתערוכה הקודמת "שיריטה במרפק השירה" שהייתה תחילתה במוזיאון במאי 2014. באירועי החדשים מקיים סומק דיאלוג וקשרי חברות עם סופרים ומשוררים משני הסוגים - חיים ומתים. יש מי שיגדיר את החברות עם המתים כטוח שתמונה טוריה. אבל אף אינו רואה בהם עבר אלא חלק מחייו. לא-ה גולדברג היא חלק מחייו, סמיח אליקאסם הוא חלק מחייו, וכך גם ז'בוטינסקי, ג'יימס ג'ויס וג'וזף בויס. איך מצטלמים עם החברים המתים? פשוט מאוד: מציירים.

למזלי, אני אוהב את העבודות הנוספות שלי, כך שאני מרגיש שמחקתי את המילה 'תסכול' מהמילון הפרטי שלי. להפך, חלק מההשראה באה מהמפגשים שמחוץ לחדר האטום שבו אני עובד. בקיצור, זוהי מתמטיקה של חיפושים, זוהי כרוניקה של טעויות ידועות מראש, זהו הקסם של הלא נודע"

"אני לא מחפש שורשים, כיוון שאף פעם לא איבדתי אותם". רוני סומק

בכתיבת השירה חלום בימים אלו גם בשדה השירה המקומי ובתפיסת הספרות ותפקידה בחיינו. סומק, כמו רבי-חובל מיומן, עומד בכל הטלטלות. אולי זה כך אצל מי שהמילים מנקות ממנו כל שמץ של מלודרמטיות, כי את רוני סומק לא תמצאו אומר איזו אמרה שתעורר זעם או קצף בחוגים מסוימים. איפה אתה בשיח העדתי המתחר לל חיוב? "אני לא מחפש שורשים, כיוון שאף פעם לא איבדתי אותם. התשובה הפיוטית שלי היא 'שיר פטריוטי'". ירני סומק זה כמעט מותג. האם אתה שוקל את מעשיך, כדי שלא לפגוע בתדמיתך? "מדי-השקל היחיד שיש לי מונח ליד המיטה, ובעזרתו אני מנסה לשמור על חוקי הריאטה". נדמה שיש יותר מדי אמנים שאינם יכולים ליצור בגלל קושי להתפרנס. מכיר את זה? "מכיר, אבל לא מוכן לקבל את הנוסחה הזאת. המתמטיקה שלי מורכבת גם מעבודה, ואפילו מעבודה קשה. למזלי, אני אוהב את העבודות הנוספות שלי - אני מודה בתיכון עירוני י"א בתל אביב, מרצה בסמינר הקיבוצים, בסדר נאות שירה בבית הספר 'המגידה' ונמצא בהמון מפגשי שירה - כך שאני מרגיש שמחקתי את המילה 'תסכול' מהמילון הפרטי שלי. להפך, חלק מההשראה באה מהמפגשים שמחוץ לחדר האטום שבו אני עובד. בקיצור, זוהי מתמטיקה של חיפושים, זוהי כרוניקה של טעויות ידועות מראש, זהו הקסם של הלא נודע". מזה דעתך על פריחת השירה והאינפלציה במשוררים? "עולם השירה דומה בעיני למשתלה, ואני בעד מיליון פרחים, בתנאי שלכל פרח יהיה צבע פרטי משלו. ואגב, המיי לה 'אינפלציה' לקוחה מהמדור הכלכלי, ואנחנו כאן לא מרברים על כסף. אנחנו מרברים על הלב". מזה צריך לעשות בפניו כדי להפוך ממשורר טוב גם למשורר מוכר? "לו ידעתי את התשובה, הייתי רץ למשרד הפטנטים ורושם פטנט".

מוזמן להיתלות על קירות המוזיאון שלו. בתערוכה הקודמת שלי במוזיאון הוצגו רק ציורי משוררים; הפעם נוספו גם סופרים ופילוסופים".

מדבר על זהב

"אני עוקר שיריטה, אשתי רוקנה והבית שלי היא הנקב מפגד. אמא שלי ממשוקה לתרית את הפרת והחוקה, אחותי למדה לקבץ פירושקי מאמו הקרובה שלי בעלת. הקבר שלי, קרוקו-ספינו, תוקע מול. מפקדה אנגלית פדג שגולד בהופי גורבניה".

(מתוך "שיר פטריוטי", מופיע בקטלוג התערוכה)

תמורות חלות בימים אלו גם בשדה השירה המקומי ובתפיסת הספרות ותפקידה בחיינו. סומק, כמו רבי-חובל מיומן, עומד בכל הטלטלות. אולי זה כך אצל מי שהמילים מנקות ממנו כל שמץ של מלודרמטיות, כי את רוני סומק לא תמצאו אומר איזו אמרה שתעורר זעם או קצף בחוגים מסוימים. איפה אתה בשיח העדתי המתחר לל חיוב? "אני לא מחפש שורשים, כיוון שאף פעם לא איבדתי אותם. התשובה הפיוטית שלי היא 'שיר פטריוטי'". ירני סומק זה כמעט מותג. האם אתה שוקל את מעשיך, כדי שלא לפגוע בתדמיתך? "מדי-השקל היחיד שיש לי מונח ליד המיטה, ובעזרתו אני מנסה לשמור על חוקי הריאטה". נדמה שיש יותר מדי אמנים שאינם יכולים ליצור בגלל קושי להתפרנס. מכיר את זה? "מכיר, אבל לא מוכן לקבל את הנוסחה הזאת. המתמטיקה שלי מורכבת גם מעבודה, ואפילו מעבודה קשה. למזלי, אני אוהב את העבודות הנוספות שלי - אני מודה בתיכון עירוני י"א בתל אביב, מרצה בסמינר הקיבוצים, בסדר נאות שירה בבית הספר 'המגידה' ונמצא בהמון מפגשי שירה - כך שאני מרגיש שמחקתי את המילה 'תסכול' מהמילון הפרטי שלי. להפך, חלק מההשראה באה מהמפגשים שמחוץ לחדר האטום שבו אני עובד. בקיצור, זוהי מתמטיקה של חיפושים, זוהי כרוניקה של טעויות ידועות מראש, זהו הקסם של הלא נודע". מזה דעתך על פריחת השירה והאינפלציה במשוררים? "עולם השירה דומה בעיני למשתלה, ואני בעד מיליון פרחים, בתנאי שלכל פרח יהיה צבע פרטי משלו. ואגב, המיי לה 'אינפלציה' לקוחה מהמדור הכלכלי, ואנחנו כאן לא מרברים על כסף. אנחנו מרברים על הלב". מזה צריך לעשות בפניו כדי להפוך ממשורר טוב גם למשורר מוכר? "לו ידעתי את התשובה, הייתי רץ למשרד הפטנטים ורושם פטנט".

ביאליק ובשנייה - עם רבי יהודה הלוי. הרגשתי שהציור על רפי השירה שלהם הוא ניסיון להמריא משהו התעופף של המילים לשמיים רמוניים יותר".

איך אתה מסביר את החיבור הזה בין ציור לשירה? האם זה המוחשי מול המופשט?

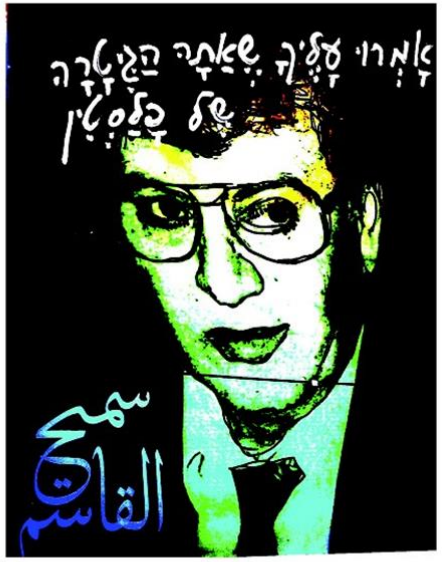
"זהו, בעיני, חיבור טבעי. בשירים אני מרבה להשתמש בדימויים ובמטאפורות. אני אוהב לתפור למילים כני פיים. את הצבעים לאותן כנפיים אני גונב מהציור. בציורים אני מנסה להיות כמו צייר הקלסטרונים שיש בכל תחנת משטרה: אני חושב על משורר, על סופר או על פילוסוף שאני רוצה לצייר - ואחרי שאני מצליח לראות את הפנים, אני מוסיף את השיריטה. השיריטה היא טביעת האצבעות שלי".

מזה משלהב את המורה שלך?

"כל דבר. אני מרגיש כמו צייר המי רעות, המכונה 'פרימיטיבי', שצייר חיות על קיר המערה שלו. ברור שהוא לא רצה לפתוח שם מוזיאון. הוא בסך הכל רצה לצייר את פתחו. הוא צייר את החיה שמחר יצור או הלילה יטרף בידה".

האם בציור, כמו בכתיבה, יש תקריות פוריות יותר או פוריות פחות? במה זה תלוי?

אני אוהב לתפור למילים כנפיים. את הצבעים לכנפיים אני גונב מהציור. בציורים אני מנסה להיות צייר הקלסטרונים שבכל תחנת משטרה: אני חושב על משורר, סופר או פילוסוף שאני רוצה לצייר - ואחרי שאני מצליח לראות את פניו, אני מוסיף את השיריטה. השיריטה היא טביעת האצבעות שלי"

דיאלוג וקשרי חברות עם סופרים ומשוררים חיים או מתים. מתוך התערוכה: לאה גולדברג (למעלה), סמיח אליקאסם וזאב ז'בוטינסקי